

2022-07-15

Sveriges regering
Sveriges riksdag
Europeiska kommissionen
Europaparlamentet

Europaforum Norra Sveriges synpunkter på EU-kommissionens förslag under REPowerEU-planen

Europaforum Norra Sverige (EFNS) är ett nätverk för politiker på lokal och regional nivå från Norrbotten, Västerbotten, Jämtland Härjedalen och Västernorrland. EFNS är en mötesplats och kunskapsarena där EU:s politik analyseras och diskuteras i de avseenden där den berör norra Sverige. EFNS bevakar Europafrågor för att påverka EU:s lagstiftning, EU:s strategier och handlingsprogram samt EU:s budget. Syftet med EFNS är att tillvara ta norra Sveriges intressen både på den europeiska arenan och i förhållanden till den nationella nivån i frågor med ett tydligt europeiskt perspektiv.

EFNS stödjer ett åtagande på hög nivå inom ramen för REPowerEU som vi ser som ett nödvändigt verktyg för att hantera klimatkrisen och göra EU oberoende av rysk energi i god tid före 2030. EFNS vill härmed bidra med våra ståndpunkter:

- Bioenergi minskar beroendet av olja och gas.
- Förändrat regelverk (av Artikel 43 i GBER) måste ske så att stöd till produktion av biogas och biometan bör kunna ges till mindre och större anläggningar.
- Regleringar inom RED II/III får inte försvåra framställning av förnybar vätgas för storskalig industriell tillämpning och transporter.
- Tillståndsprocesser för förnybara energisatsningar måste vara en nationell befogenhet.
- Utbudet av utsläppsrätter bör inte öka eftersom det skapar osäkerhet i EU:s utsläppshandelsystem och kan riskera klimatmålen.

Bioenergi minskar beroendet av olja och gas

Klimatkrisen, energikrisen, och kriget i Ukraina sätter allt större fokus på den gröna omställningen till en fossilfri bioekonomi, där bioenergi erbjuder en viktig lösning för att bryta både gas- och oljeberoendet. Enligt Svebio (Svenska Bioenergiföreningen) står fasta och flytande biobränslen redan idag för 60 procent av all förnybar energi i EU. Ändå noterar EFNS att bioenergi knappt nämns i förslaget till REPowerEU.

I Sverige spelar bioenergi en central roll i energiförsörjningen. Den bidrar med mer än 30 procent av all energi som används, varav cirka 80 procent kommer direkt eller indirekt från restprodukter från skogsbruket (Skogsindustrierna, 2022). Sverige har inte bara minskat sitt behov av olja och naturgas för el- och fjärrvärmeproduktion via bioenergi, utan minskar även ständigt behovet av fossila drivmedel i transportsektorn tack vare reduktionsplikten och investeringar i ökad produktion av olika typer av biodrivmedel, enligt konceptet "rätt drivmedel till rätt ändamål". Andra länder inom EU skulle kunna göra motsvarande resa och ta oss ett steg närmare fossiloberoendet.

Förändrat regelverk (av Artikel 43 i GBER) måste ske så att stöd till produktion av biogas och biometan bör kunna ges till mindre och större anläggningar

EFNS ser mycket positivt på EU-kommissionens förslag på en fördubbling av biometanmålet eftersom biogas är ett av de energislag som förväntas spela en roll i den europeiska energiomställningen. Biogas kan minska importberoendet av rysk naturgas och gynna övergången till en cirkulär ekonomi.

Biogasproduktionen i Sverige baseras till stor del på restavfall. Processen bidrar dessutom till biprodukter i form av en näringsrik rötrest som kan användas som biogödsel och växtbaserat protein för djurfoder. Allt detta ökar den lokala självförsörjningsgraden i tider av oro och bidrar till regional utveckling, inte minst i våra glesbefolkade län.

En storskalig expansion av biogas- och biometanproduktionen förutsätter dock att regelverket inom EU ger möjlighet till statligt stöd för industriell användning för större volymer. Det budskapet framfördes även av företrädare för elva svenska regioner i en gemensam skrivelse till EU-kommissionären Margrethe Vestager den 7 juni. Förslaget till förändrat regelverk (av Artikel 43 i GBER) innebär dock att stöd till produktion av biogas och biometan endast skulle kunna ges till mindre produktionsanläggningar av typen gårdsanläggningar.

Såsom förslaget lyder idag riskerar de planerade industriella produktionsanläggningarna i Sverige att inte få något stöd alls och därmed inte bli av, vilket EFNS ser allvarligt på. EFNS och regionerna rekommenderar att reglerna i EU:s gruppundantagsförordning ändras så att även aktörer med produktion som överstiger 400 kW kan få möjlighet till statliga bidrag utan att behöva gå igenom en tidskrävande tillståndprocess.

Regleringar inom RED II/III får inte försvåra framställning av förnybar vätgas för storskalig industriell tillämpning och transporter

I norra Sveriges regioner sker nu stora investeringar i grön industri som kommer att ha en avgörande roll för Europas förmåga att lyckas med den gröna omställningen. De stora gröna industriprojekten nyttjar vätgas från förnybara energikällor i produktionen. För att dessa ska ha förutsättningar att bidra till den gröna omställningen med stor klimatnytta för hela EU krävs en tydlighet att de regleringar som förs fram i den delegerade akten enligt Art. 27(3) i förnybarhetsdirektivet inte kommer att beröra industriella applikationer av vätgasproduktion, nu eller i framtiden. Industriell tillämpning av vätgasteknologi innebär stora behov men också en betydande klimatnytta som måste vägas in.

Samma sak gäller transportsektorn. Vätgas förväntas få en betydande roll inom transportsektorn i norra Sverige, en geografi som karaktäriseras av en stor yta, en gles befolkning och långa avstånd till marknaden. Redan idag investerar regionerna, kommunerna och privata aktörer i infrastruktur och FoU-projekt som ska möjliggöra vätgasdrivna flyg, tåg och tunga transporter. Regionens befintliga produktion av förnybar energi utgör således en produktionsfaktor i förnybar vätgas som drivmedel för regionens transporter, vilket kommer att bidra till en omställning av transportsektorn. EFNS understryker vikten av att den delegerade aktens regleringar och krav på ny energiproduktionskapacitet inte försvårar regionens möjligheter att ställa om till hållbara transporter.

Tillståndsprocesser för förnybara energisatsningar måste vara en nationell befogenhet.

EFNS ser positivt på förslaget att möjliggöra snabbare tillståndsprocesser för förnybara energisatsningar med låg social och miljömässig påverkan lokalt. Dock ställer vi oss tveksamma till att göra förnybar energi till ett överordnat allmänintresse och vill trycka på att tillståndsprocesser för de näringslivsbranscher som bidrar till att möjliggöra utbyggnad av förnybar energiproduktion framförallt utgör en nationell befogenhet. Det är viktigt att dessa branscher är konkurrenskraftigt hållbara och kan uppfylla ökande krav på miljöhänsyn och social acceptans utifrån de lokala förutsättningar som råder. Till exempel ser man att större lokal acceptans uppnås för vindkraftsetableringar där ett lokalt ägande erbjuds - med lokal nytta till följd - samt att lokalt ägda vindkraftsparker ofta byggs med större hänsyn till dess omgivning (Energimyndigheten, 2021).

Utbudet av utsläppsrätter bör inte öka eftersom det skapar osäkerhet i EU:s utsläppshandelssystem och kan riskera klimatmålen

EFNS ser med stor oro på förslaget att delfinansiera investeringar i ny infrastruktur via utauktionering av utsläppsrätter till ett värde av 210 miljarder kronor, vilket skulle innebära försäljning av 15 procent fler utsläppsrätter än vad som är normalt under ett år.

Ett högre marknadsutbud förväntas trycka ner priset på utsläppsrätter och det kommer sannolikt innebära att företag som förutsatt högre utsläppsrätter får svårare att priskonkurrera. Till exempel kan två aktörer i norra Sverige drabbas, nämligen Hybrit i Luleå och H2 Green Steel i Boden i Norrbottens län, som är förebilder för den gröna omställningen och som gärna lyfts inom EU sammanhang. Förslaget innebär också att det blir billigare för företag att fortsätta använda kol, samtidigt som det inte blir lika bråttom för stora utsläppare att ställa om sin verksamhet. I ljuset av klimatkrisen och det nuvarande energiberoendet av Ryssland är det oerhört viktigt att inte skapa rubbningar i utsläppshandelssystemet. EU:s utsläppshandelssystem måste fortsatt kunna erbjuda tydliga långsiktiga förväntningar och incitament så att verksamheter inom EU vågar investera i det stora omställningsarbetet som krävs för att uppfylla klimatmålen.

Antaget av Europaforum Norra Sverige den 15 juli 2022

Glenn Nordlund (S)
Ordförande EFNS
Region Västernorrland

Jonny Lundin (C)
Region Västernorrland

Erik Lövgren (S)
Kommunförbundet
Västernorrland

Åsa Ågren Wikström (M)
Vice ordförande EFNS
Region Västerbotten

Rickard Carstedt (S)
Region Västerbotten

Ann Åström (S)
Region Västerbotten

Nils-Olov Lindfors (C)
Region Norrbotten

Britta Flinkfeldt (S)
Norrbottens Kommuner

Anders Josefsson (M)
Norrbottens Kommuner

Elise Ryder Wikén (M)
Region Jämtland Härjedalen

Robert Uitto (S)
Region Jämtland Härjedalen

Jonas Andersson (S)
Kommunerna i Jämtlands län

Daniel Danielsson (C)
Kommunerna i Jämtlands län